

**Tuomariseminaari
Baltic Princess 15.4.2012**

- **LÄHETTÄMISEN TARKOITUS**
- Lähettäjän tehtävä ei ole vain antaa ajanottajille merkkiä kellojen käynnistämiseksi.
- **Hänen on omalla toiminnallaan annettava kaikille kilpailijoille samanlainen mahdollisuus voittaa kilpailu.**
- Lähettäjän toiminta perustuu aina sääntöihin.

Lähetäjän sidosryhmät

- Uimarit
- Yleisö
- Kilpailujen johtaja
- Kuuluttaja
- Ajanottajat
- Valvomo
 - Ajanottoryhmä
- Järjestelijä
- Maalituomarit
- Media

Muista:

Vaikka kyseessä olisivat ”pienet” kilpailut, urheilijoiden joukossa on varmasti joku, jolle nämä kilpailut ovat päätavoite.

Muista suhtautua jokaiseen kilpailuun niinkuin se olisi kauden päätavoite

Lähettäjä luo omalla toiminnallaan kilpailuihin ammattimaista asennetta ja kuvaa hyvin järjestetyistä kilpailuista

SW 2.1 Kilpailujen johtaja.

- Tässä on vain lähdön kannalta tärkeät kohdat.
- **SW 2.1.5**
- Jokaisen erän alussa kilpailunjohtaja antaa kilpailijoille seuraavat merkit:
- a) vihellyspillillä lyhyen sarjan vihellyksiä kehottaen uimareita riisumaan muun vaatetuksen paitsi uima-asun,
- b) pitkällä vihellyksellä kehotuksen nousta lähtökorokkeille tai selkäuinnissa ja sekauintiviestissä hypätä välittömästi veteen ja kilpailunjohtajan toisella pitkällä vihellyksellä tulee selkäuimareiden ja sekauintiviestin uimareiden palata välittömästi lähtöpäättyyn.

SW 2.1 Kilpailujen johtaja.

- Muista varmistua siitä, että kaikki uimarit ovat paikoillaan ja oikeilla radoilla
- Lyhyet vihellykset - lyhyt väli vihellysten välillä !
 - Muista puhaltaa pilliin ! Äänimerkki ei ole vain uimareita varten !
- Varmista kuuluttajan kanssa, miten uimariesittelyt tehdään, ja missä vaiheessa.
- Normaali kilpailu: Edellisen erän uimarit ylös vedestä ennenkuin seuraava erä kommennetaan palleille
- Ylilähdöt: Edellisen erän uimarit odottavat altaassa seuraavan erän startin
 - Muista käyttää ääntä ! Selkeät sekä rauhalliset komennot ja käskyt !

SW 2.1 Kilpailujen johtaja.

- Kun kilpailijat ja toimitsijat ovat valmiita lähtöön, kilpailunjohtaja antaa kädennostolla merkin lähettäjälle osoittaen, että kilpailijat ovat lähettäjän valvonnassa. Kilpailunjohtajan tulee pitää käsi sivulle ojennettuna, kunnes lähtömerkki on annettu.
 - Kilpailujen johtajan tulee asettua siten, että hän näkee uimarit
 - Kilpailujen johtajan paikka ei kuitenkaan saa olla häiritsevästi lähettäjän näkökentässä.

SW 2.1 Kilpailujen johtaja.

- **SW 2.1.6**
- Kilpailunjohtaja hylkää kilpailijan sääntöjen rikkomisesta, jonka hän itse huomaa. Kilpailunjohtaja voi myös hylätä kenen tahansa uimarin sillä perusteella, että joku muu asianomainen toimitsija raportoi tehdystä virheestä hänelle.
- Kaikista hylkäyksistä päättää kilpailunjohtaja

SW 2.3 Lähettäjä

SW 2.3.1

Lähettäjä vastaa kilpailijoista sen jälkeen, kun kilpailunjohtaja on antanut hänelle siihen luvan (SW 2.1.5), siihen asti, kun asianomainen erä on päässyt käyntiin sääntöjenmukaisella lähdöllä. Lähtö tapahtuu kohdan SW 4 mukaisesti.

SW 2.3 Lähettäjä

- **SW 2.3.2**

Lähettäjän tulee ilmoittaa kilpailunjohtajalle kilpailija, joka viivyttaa lähtöä, jättää tahallaan noudattamatta määräyksiä tai käyttäytyy lähdön aikana muuten sopimattomasti, mutta ainoastaan kilpailunjohtaja voi hylätä kilpailijan tällaisen viivyttelyn, tottelemattomuuden tai sopimattoman käytöksen vuoksi.

SW 2.3 Lähettäjä

- *SUiL:n huom.* Sopimatonta käyttäytymistä on esimerkiksi tahallinen kilpailun viivyttäminen. Käytännössä kilpailijaa, joka viivyttää lähtöä tai käyttäytyy muuten sopimattomasti, on syytä ensimmäisellä kerralla varoittaa ja vasta toisella kerralla sulkea kilpailuista.
 - Kuka varoittaa ?
 - Miten varoitus käytännössä suoritetaan ?
 - Mitä sanotaan ?
- **SW 2.3.3**

Lähettäjä ratkaisee, onko lähtö sääntöjen mukainen, vain kilpailunjohtaja voi kumota ratkaisun.

SW 2.3 Lähettäjä

- **SW 2.3.4**
- Lähettäjä sijoittuu lähdön ajaksi altaan sivulle, noin viiden metrin päähän lähtöreunasta, paikkaan, josta ajanottajat voivat nähdä ja / tai kuulla lähtömerkin ja kilpailijat kuulla sen.
 - *Lähettäjä voi myös muuttaa paikkaansa, jos kilpailijat (jostain syystä) on sijoitettu esim ulkoradoille*
- **SUI:n huom.** Lähdön aikana täytyy vallita hiljaisuus. Jos yleisö ei ole hiljaa, tulee kuuluttajan pyytää hiljaisuutta lähdön ajaksi. Jos pyyntöä ei noudateta, on lähettäjän komennettava kilpailijat pois lähtötelineiltä, kunnes hiljaisuus saavutetaan.
 - **Mitä komennetaan, kun uimarit otetaan pois pallilta ?**
 - *Älä myöskään aloita lähettämistä, jos käynnissä on esim voittajan juhlinta tai kuulutus. Seuraa tilannetta*
- Selkäuintilähdössä on lähettäjän mielekkäintä sijoittua lähtöreunalle eikä viiden metrin päähän siitä. Vaikka kysymyksessä ei olisi vilppilähtö, voidaan selvästi epätasainen lähtö kutsua takaisin, jos epätasaisuus johtui lähettäjän virheestä tai ulkopuolisesta syystä.

SW 4 Lähtö

- Huomioi, että lähdössä saattaa olla eritasoisia uimareita. Se, että lähtee ennen muita ei ole kiellettyä, mutta ennen lähtömerkkiä lähteminen on.
- Muista: kaikkien kilpailijoiden tulee olla liikkumatta lähtöasennossaan ennen lähtömerkkiä !

Mastersien poikkeukset:

- Saa startata pallin vierestä tai vedestä
- Ei kutsuta koskaan takaisin

SW 4 Lähtö

- **SW 4.3** Olympialaisissa, maailmanmestaruuskilpailuissa ja muissa FINA:n kilpailuissa lähtökomento annetaan englanniksi "Take your marks" ja lähtömerkki annetaan kuhunkin lähtökorokkeeseen kiinnitetyllä kaiuttimella.

SW 4 Lähtö

SW 4.4 Jokainen uimari, joka lähtee ennen lähtömerkkiä, hylätään.

- Jos lähtömerkki annetaan ennen kuin hylkäys on tapahtunut, jatkuu kilpailu ja uimari tai uimarit hylätään uinnin jälkeen.
- Jos hylkäys tapahtuu ennen lähtömerkkiä, ei lähtömerkkiä anneta, vaan jäljellä olevat uimarit komennetaan alas lähtökorokkeilta ja lähtö tapahtuu uudelleen.

SELVENNYKSIÄ LÄHDÖN SÄÄNTÖIHIN

- Jos uimari tipahtaa / hyppää veteen ennenkuin lähettäjä on päättänyt antaa lähtömerkin, uimarit komennetaan takaisin (hylätäänkö vai ei?).
- Jos uimari reagoi takaisin kutsuun tipahtamalla tahattomasti veteen, ei siitä välttämättä seuraa hylkäystä
- Mahdollinen uusintalähtö suoritetaan kilpailunjohtajan pitkästä vihellyksestä alkaen

SELVENNYKSIÄ LÄHDÖN SÄÄNTÖIHIN

- Kun uimarit vihelletään lähtökorokkeelle on kaikkien uimareiden oltava paikalla.
- Kun kilpailunjohtaja antaa lähettäjälle merkin lähettää, ei kukaan saa enää tulla lähtökorokkeelle tai suorittaa lähtöä uitavan erän aikana.
 - SM kilpailuissa tämä tarkoittaa että poisjäänyt uimari ei ole oikeutettu osallistumaan samana päivänä mihinkään muuhun lajiin tai viestiin.
- Huom! Uimari voi keskeyttää lajinsa jo starttipallilla startin tapahduttua

Esimerkkejä lähdöistä

- **Motto;** Oli lähettäjän ratkaisu mikä tahansa, se on tehtävä sekunnin murto-osassa eikä vasta ”huomenna” niin kuin kilpailunjohtaja voi tehdä:

- Ennen ”paikoillenne” komentoa liikuttelee koko ajan levottomasti käsiään (rumaa ja häiritsevää – huomautus)
- Yrittää ”katapultti”-lähtöä; ”Paikoillenne”-komennolla siirtää toisen jalan taakse ja samalla jatkaa eteen ja starttiin. (tekee ”hyvää” viivyyttää piippiä ja pakottaa pysähtymään)
- Kyyristyy ”paikoillenne”-asentoon viivytellen ja odotellen toisten kaatumista. (ylös ja huomautus) P.S . Lähetää vai komentaa ylös, - siinäpä pulma sekunnissa ratkaistavaksi !
- Valuu koko ajan eteen päin ”paikoillenne”-komennon jälkeen.(antaako pudota ja tulla hylätyksi vai lähettää ja hylätä, - riippuu onko muita mukana !) Huom! Ratkaisu tehtävä nopeasti.
- Istuu lyhyiden vihellysten jälkeen starttikorokkeella ja ”keskittyy”. (Ylös)

- Näprää simmarin nauhoja tms. korokkeella pitkän vihellyksen jälkeen. (*Kaikki alas*)
- Selkäuinnin startissa ”verryttelee” epätavallisen kauas ja palaa hitaasti, ja toiset puuduttavat jäsenensä roikkumalla tangoissa. (*Julma ratkaisu; lähettää heti kun viivytelijä ottaa tangoista kiinni*) Ainoa tapa huomauttaa , on nostaa kaikki ylös ja lähtö uusiksi – harvinaista ja hankalaa !!
- Enimmäisen ”valuja” jälkeen tippuu toinen, kolmas... (*jos ehtii komentaa lähtijät takaisin, helpottaa hylkäämistä, muuten - huh-huh !! – ehkä rekisteröitävä tippujien virnistykset raskauttaviksi asianhaaroiksi*)
- ”Tekninen vika” ; esim kaksoispiippi – hyvinkin huomaamaton monelle - tahattomasti tai laitteesta johtuva. (*takaisin, sillä lähtö on ihan ilmeisesti epätasainen*)
- P.S. Vilppilähtö köysi kannattaa aina laitaa valmiiksi.

ÄÄNEN KÄYTTÖ

Lähettäjän äänen käytöllä on merkitystä lähdön onnistumisen kannalta.

- **Komennot on annettava selkeästi, rauhallisesti ja riittävän voimakkaalla äänellä.**
- **Liian hiljaa annettu komento saattaa aiheuttaa viivästymistä uimareiden lähtöasennon ottamisessa, jos joku ei kuule komentoa, vaan hän seuraa muita uimareita.**
- **Komennon olisi oltava tasainen, eikä saisi painottaa sanan alkuosaa "Paikoillenne" ja niellä loppua, mikä on suomenkielessä tapana.**
- **Myös takaisin kutsun olisi oltava rauhallinen, jos sitä joudutaan käyttämään, jotta uimarit eivät turhaan tipahtaisi veteen.**

LÄHETTÄJÄN PAIKKA

- Lähettäjän on valittava lähetyspaikkansa siten, että siitä on hyvä näkyvyys uimareihin, ja ajanottajat näkevät lähetyslaitteen valon välähdyksen, erityisesti pitkän radan ”finstat”

JOUKKUEENJOHTAJIEN KOKOUS

- Ainakin isommissa kilpailuissa (SM, NSM, maaottelut jne.) on pidettävä joukkueenjohtajien kokous, missä käsitellään myös lähettäminen.

LÄHETTÄJÄN VALMENTAUTUMINEN

- Lähettäjältä vaadittavat ominaisuudet:
- - hyvät hermot
- - tarkkaa silmää
- - yleistä havaintokykyä
- - nopeaa reagointia
- - varmuutta
- - sääntöjen tuntemusta
- - Kuuluvaa ja selvää puhetapaa
- - oikeaa asennoitumista
- - keskittymiskykyä
- - tasapuolisuutta
- - ennakkoluulottomuutta
- - henkistä kestävyyttä
- - fyysistä kestävyyttä

NÄITÄ OMINAISUUKSIA VOIDAAN KEHITTÄÄ!

- Edellämainittuja ominaisuuksia ja taitoja edellytetään kilpailijoiden luottamuksen saavuttamiseksi.
- Rauhallinen ja määrätietoinen esiintyminen sekä asennoituminen on saavutettavan luottamuksen edellytys. Varsinkin lyhyillä matkoilla 50m ja 100m lähetykset seuraavat varsin nopeasti toisiaan.
- Jatkuvasti toistuva keskittyminen on henkisesti rasittavaa.
- Lähettäjällä ei saa olla mitään muuta tehtävää kilpailujen aikana.

Vilppilähtö vai ei?

- Uimari liikkuu “paikoillenne”-komennon jälkeen ennen lähtömerkkiä. Lähtömerkki annetaan. Kilpailu jatkuu ja mikäli lähettäjä havaitsi liikkeen ja kilpailunjohtaja sen vahvistaa, uimari hylätään erän päätyttyä. **Kyllä**
- Uimari liikkuu “paikoillenne”-komennon jälkeen ennen lähtömerkkiä. Huomatessaan liikkeensä uimari yrittää pysäyttää sen, mutta epäonnistuu ja putoaa veteen ennenkuin lähettäjä ennättää sanoa mitään. **Kyllä**
- Sama kuin yllä, mutta lähettäjä komentaa uimarit alas pallilta. Muut kuin liikkuva uimari siirtyvät pois lähtöpallilta, mutta liikkuva uimari putoaa veteen. **Kyllä**

Vilppilähtö vai ei?

- Sama kuin yllä, mutta kun “uimarit alas pallilta” –komento on annettu, liikkuva uimari horjuu, mutta pystyy kuitenkin laskeutumaan alas lähtötelineeltä. **Ei**
- Sama kuin yllä, mutta “uimarit alas pallilta” –komennon jälkeen joku muu kuin liikkuva uimari putoaa altaaseen. **Ei**
- Uimari kuultuaan “paikoillenne” –komennon lähtee laskeutumaan lähtöasentoon (mallia Pihlava). Uimari menettää tasapainonsa ja putoaa altaaseen. **Ei**